

ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Мета статті полягає у наданні пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання компетенції та повноважень суб'єктів публічної адміністрації, залучених до реалізації державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки України.

Методологія. Методологічну базу дослідження становлять загальні та спеціальні методи наукового пізнання, зокрема: компаративний, системно-структурний, формально-логічні методи. Їх застосування дало змогу всебічно проаналізувати досліджувану проблематику, а також системно та послідовно підійти до розкриття поставлених завдань дослідження.

Результати. У першому розділі статті надається характеристика поточного стану законодавчого регулювання інституційного механізму публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки Української держави, а також акцентується увага на його вадах.

Другий розділ статті присвячений дослідженню інституційного механізму публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки держави в окремих країнах-членах Європейського Союзу (Німеччини, Австрії, Швейцарії, Франції).

Третій розділ статті присвячений пропозиціям щодо посилення інституційного механізму публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки України.

Висновки. У висновках до статті констатовано, що інституційний механізм публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки України потребує ґрунтовного реформування. Компаративно-правове дослідження механізмів інституційного забезпечення продовольчої безпеки у провідних країнах-членах Європейського Союзу дало змогу зробити висновок, що формування та реалізація державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки України має здійснюватися розгалуженою системою суб'єктів публічної адміністрації, які мають забезпечити ефективне адміністрування у цій сфері на міжнародному, загальнодержавному, муніципальному рівнях. До цієї системи належать: суб'єкти, які здійснюють загальну координацію та визначають цілі й завдання державної політики у цій сфері (Президент України, Кабінет Міністрів України); суб'єкти, які безпосередньо формують та реалізують державну політику у цій сфері: а) Мінагрополітики України та міністерства, які здійснюють публічне адміністрування у дотичних сферах; б) центральні органи виконавчої влади (Держрибагентство, Держлісагентство, Держпродспоживслужба); в) місцеві державні адміністрації; г) органи місцевого самоврядування; ґ) приватні особи – суб'єкти з делегованими повноваженнями. Компетенція та повноваження вказаної системи суб'єктів публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки України має знайти належне відображення та регулювання на рівні спеціального Закону «Про продовольчу безпеку України».

Ключові слова: продовольча безпека, публічне адміністрування, публічна адміністрація, функція держави, суб'єкт публічної влади.

Кузьмічов Олексій,
адвокат, керуючий
партнер АО «КБ
Партнерс», аспірант
Приватного вищого
навчального закладу
«Університет сучасних
знань»
orcid.org/0000-0002-
4802-7435
kuzmichov@me.com

1. Вступ

Забезпечення продовольчої безпеки держави є однією з пріоритетних функцій України. Ця функція реалізується через відповідний напрям державної політики. Незважаючи на об'єктивну важливість цієї функції держави, правове регулювання щодо формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки Української держави, визначення кола суб'єктів публічної влади, які відповідають за здійснення цього напрямку державної політики, нині перебувають на надзвичайно низькому рівні. Це зумовлено насамперед відсутністю профільного Закону «Про продовольчу безпеку України», який би визначив систему суб'єктів публічної адміністрації, які відповідають за формування та реалізацію державної політики у цій сфері. Крім того, на законодавчому рівні недосконало визначено, що таке продовольча безпека, а отже, виникає питання щодо переліку цілей та завдань, які мають бути розв'язані у межах реалізації цього напрямку державної політики. Нині єдине нормативне визначення категорії «продовольча безпека» міститься у п. 2.13 ст. 3 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» (ЗУ «Про державну підтримку сільського господарства України», 2004). На наш погляд, це визначення неповною мірою охоплює сутність продовольчої безпеки та не може бути єдиним орієнтиром у визначенні стратегії та тактики цього напрямку державної політики, завдань суб'єктів публічної адміністрації, які залучаються до реалізації цього напрямку державної політики.

Ще одним моментом, на якому ми хотіли б акцентувати увагу, є те, що згідно з положеннями законодавства України завдання щодо формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки покладено лише на Міністерство аграрної політики та продовольства України згідно з Положенням про це міністерство (Постанова КМУ «Деякі питання діяльності центральних органів виконавчої влади», 2021). Безсумнівно, до реалізації цього напрямку державної політики мають бути залучені також інші суб'єкти публічної адміністрації. Однак про це немає чітких вказівок у законодавстві України.

Наостанок відзначимо, що продовольча безпека існує не лише на національному рівні. Продовольча безпека забезпечується на глобальному, міжнародному та на регіональному рівнях, на рівні областей та окремих територіальних громад тощо. При цьому у законодавстві України не закладено чітких механізмів щодо забезпечення цих підвидів продовольчої безпеки та не визначена компетенція та повноваження суб'єктів публічної влади, які мають забезпечувати ці види продовольчої безпеки.

Невизначеність механізмів забезпечення глобальної, національної та регіональної продовольчої безпеки, відсутність чіткого розмежування компетенції та повноважень суб'єктів публічної адміністрації, які залучені до публічного адміністрування у цих сферах, підводить нас до висновку про необхідність ґрунтовного реформування механізму інституційного забезпечення публічного адміністрування у вказаних сферах. У межах цієї статті ми хотіли б запропонувати власне бачення системи суб'єктів публічної адміністрації, які мають бути залучені до формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки України.

Під час проведення дослідження ми орієнтувалися на низку наукових досліджень, які присвячені з'ясуванню механізму правового регулювання у сфері забезпечення продовольчої безпеки держави, а також визначення інституційного механізму забезпечення реалізації цієї функції держави (Шебаніна, 2007; Зеленська, 2012; Береговий, 2011).

Окреме значення мали дослідження німецьких та вітчизняних учених-адміністративістів, які присвячені Загальному та Особливому адміністративному праву (Вольф, Бачоф, Штобер, 2007; Шмідт-Ассманн, 2009; Мельник, 2018; Мельник, Мосьондз, 2018; Галуцько, Діхтієвський, Кузьменко, 2018) та ін.

Мета статті полягає у визначенні кроків до посилення механізму інституційного забезпечення публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки України.

2. Поточний стан інституційного механізму формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки України

Аналіз законодавства України дає змогу констатувати, що функція щодо формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки покладається виключно на Міністерство аграрної політики та продовольства України. Цей обов'язок закріплений у п. 1 Положення про вказане міністерство (Постанова КМУ «Деякі питання діяльності центральних органів виконавчої влади», 2021). Крім того, Мінагрополітики України у цій сфері має такі повноваження: здійснює розрахунок та проводить моніторинг індикаторів продовольчої безпеки; реалізує заходи, спрямовані на економічне стимулювання виробників харчової продукції, задоволення потреб населення у продуктах харчування та насичення продовольчого ринку харчовими продуктами; розробляє та забезпечує реалізацію заходів щодо розвитку інфраструктури аграрного та продовольчого ринку; здійснює

моніторинг продовольчого ринку (Постанова КМУ «Деякі питання діяльності центральних органів виконавчої влади», 2021). Очевидно, що вказаних повноважень Мінагрополітики України не досить, аби повноцінно забезпечити продовольчу безпеку України. Необхідне залучення інших суб'єктів публічної адміністрації, які б у межах своєї компетенції та повноважень долучалися до публічного адміністрування у сфері забезпечення глобальної, національної та регіональної продовольчої безпеки. Відзначимо, що таку потребу усвідомлює і саме Мінагрополітики України. Саме тому у проєкті Стратегії продовольчої безпеки на період до 2030 року окремо наголошується на тому, що до її реалізації варто залучити Мінекономіки, МОЗ, Мінсоцполітики, Мінінфраструктури, Міндовкілля, МОН, Мінрегіон, Мінфін, Держрибагентство, Держлісагентство, Держпродспоживслужбу, органи виконавчої влади на регіональному та місцевому рівнях (проєкт Стратегії продовольчої безпеки на період до 2030 року, 2022). Висловлюючи власну позицію щодо пропозиції Мінагрополітики України, маємо відзначити, що вона є цілком слушною. Адже забезпечення принаймні національної продовольчої безпеки України потребує координації зусиль не тільки з боку Мінагрополітики України, а також усіх названих суб'єктів публічної адміністрації. Це пов'язано з тим, що функція держави щодо забезпечення продовольчої безпеки має комплексний характер.

Водночас, на наше переконання, коло суб'єктів, які визначені у проєкті Стратегії продовольчої безпеки на період до 2030 року, є недостатнім, аби забезпечити всі рівні продовольчої безпеки. На наш погляд, вагоме значення у цій частині мають відіграти органи місцевого самоврядування, які є суб'єктами, що забезпечують регіональну продовольчу безпеку. Проте аналіз законодавства України дає змогу нам констатувати, що правового механізму залучення муніципалітетів до забезпечення регіональної продовольчої безпеки на рівні профільного Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» немає (ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні», 1997). До компетенції органів місцевого самоврядування належить лише затвердження та реалізація програм соціально-економічного розвитку територіальних громад, які можуть або включати питання про забезпечення продовольчої безпеки на рівні територіальної громади у випадку, якщо такий складник цієї програми бажає закріпити у ній орган місцевого самоврядування, або не включати у тому випадку, якщо цьому питанню не приділено належної уваги. Роблячи проміжний висновок, маємо відзначити, що наявне нині правове регулювання інституційного механізму публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки України є недостатнім та потребує ґрунтового реформування.

3. Інституційний механізм публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки на прикладі окремих країн-членів Європейського Союзу

У пошуку підходів до покращення інституційного механізму публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки України

ми маємо насамперед звернутися до досвіду країн-членів Європейського Союзу. Безсумнівно, країни ЄС є різними з точки зору форми державного правління, форми адміністративно-територіального устрою. Однак сформоване в окремих з них інституційне забезпечення продовольчої безпеки може стати орієнтиром для реформування відповідного інституційного механізму в Україні. Ми пропонуємо зупинитися на досвіді таких країн, як: Федеративна Республіка Німеччина, Республіка Австрія, Швейцарська Конфедерація та Республіка Франція. Так, наприклад, у Німеччині публічне адміністрування у цій сфері здійснює Федеральне міністерство продовольства та сільського господарства (Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft (BMEL)). Крім того, до реалізації державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки Федеративної Республіки Німеччина залучене Федеральне відомство із захисту прав споживачів і харчової безпеки (Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (BVL)). У Австрії публічне адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки очолює Федеральне міністерство з питань соціального захисту, охорони здоров'я, догляду та захисту прав споживачів Австрії (Bundesministerium für Soziales, Gesundheit, Pflege und Konsumentenschutz). У Швейцарській Конфедерації аналогічну функцію виконує Федеральне відомство з безпеки харчових продуктів і ветеринарії (Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen BLV). У Франції профільним міністерством у цій сфері є Міністерство сільського господарства та продовольчого суверенітету (Ministère de l'agriculture et de la souveraineté alimentaire).

Муніципальний рівень публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки у країнах-членах ЄС здійснюють муніципалітети. Так, наприклад, у Австрії цей напрям публічного адміністрування очолюють губернатори федеральних земель. У Швейцарії цю функцію виконують муніципалітети, які діють на рівні кантонів.

Окрему ланку публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки у країнах-членах Європейського Союзу утворюють суб'єкти делегованих повноважень. У Німеччині до таких суб'єктів належить Федеральний інститут оцінки ризиків (Bundesinstitut für Risikobewertung (BfR)). У Австрії делеговане адміністрування здійснюють дослідні інститути федеральних земель; офіційні ветеринари; мисливці тощо.

Роблячи певний проміжний висновок, можемо відзначити, що продовольчу безпеку у проаналізованих країнах-членах ЄС забезпечують не тільки органи виконавчої влади, а також муніципалітети і суб'єкти делегованих повноважень. Таким чином, продовольча безпека забезпечується на рівні державного, муніципального та делегованого адміністрування.

4. Пропозиції щодо вдосконалення інституційного механізму публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки України

Вдосконалення інституційного механізму публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки України ми вбачаємо, по-перше,

у визначенні системи суб'єктів публічної адміністрації, які забезпечують формування та реалізацію державної політики у цій сфері, а по-друге, у нормативному закріпленні компетенції та повноважень цих суб'єктів на рівні окремого Закону «Про продовольчу безпеку України». Зупинимось детальніше на зазначених пропозиціях.

Аналіз законодавства України дає змогу визначити таку систему суб'єктів публічної адміністрації, які залучені до формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки України. Загальну координацію, визначення стратегічних цілей та завдань у цій сфері здійснює Президент України та Кабінет Міністрів України. Так, Глава держави видав низку указів, якими визначив завдання та пріоритети державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки України (УП «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 9 жовтня 2023 року «Про стан забезпечення продовольчої безпеки»», 2023; УП «Питання національних пріоритетів трансформації продовольчих систем в Україні», 2022). Своєю чергою Уряд України як вищий орган у системі органів виконавчої влади здійснює загальну координацію та організацію роботи всієї системи органів виконавчої влади, у тому числі затверджує стратегію продовольчої безпеки.

Наступну групу суб'єктів публічної адміністрації, які залучені до формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки, утворюють спеціальні суб'єкти. До їх переліку, на наш погляд, варто зараховувати насамперед профільне міністерство, яким є Мінагрополітики України. Крім того, до цієї групи належать міністерства, які здійснюють публічне адміністрування у дотичних сферах, зокрема: Мінекономіки, МОЗ, Мінсоцполітики, Мінінфраструктури, Міндовкілля, МОН, Мінрегіон, Мінфін. Окрему ланку публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки держави утворюють центральні органи виконавчої влади, зокрема: Держрибагентство, Держлісагентство, Держпродспоживслужба, місцеві державні адміністрації. Також окремою групою суб'єктів публічної адміністрації, які забезпечують регіональну продовольчу безпеку, є органи місцевого самоврядування.

Окремо мають бути розроблені правові механізми залучення приватних осіб до здійснення публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки України як суб'єктів з делегованими повноваженнями. Нині цей напрям публічного адміністрування у вказаній сфері перебуває на початковій стадії свого розвитку.

На наше переконання, вказана система суб'єктів публічної адміністрації інституційно спроможна забезпечити: участь України у гарантуванні глобальної продовольчої безпеки, здійснення публічного адміністрування у сфері формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки України на національному та регіональному рівнях.

Зважаючи на те, що функціонування будь-якого суб'єкта публічної влади не може здійснюватися у позаправових формах та передбачає існування чіткої

регламентації на рівні законодавства, компетенції, повноважень та процедур реалізації владних повноважень такими суб'єктами, ми пропонуємо закріпити компетенцію та повноваження вказаної системи суб'єктів публічної адміністрації, які долучаються до формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки України на рівні окремого Закону «Про продовольчу безпеку України». Таким чином, на наше переконання, буде сформований якісний інституційний механізм забезпечення формування та реалізації цього напрямку державної політики.

5. Висновки

Проведене дослідження дає змогу сформулювати такі висновки та пропозиції.

1. На рівні законодавства України не сформовано якісного механізму інституційного забезпечення публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки держави. Аналіз законодавства дає змогу говорити лише про те, що ним врегульовано окремі складники цього механізму, які стосуються виключно державного адміністрування у цій сфері. При цьому таке регулювання є досить фрагментарним, адже стосується виключно компетенції та повноважень Мінагрополітики України. При цьому неврегульованим залишається питання про інституційне забезпечення Україною глобальної та регіональної продовольчої безпеки. З огляду на вищезазначене механізм інституційного забезпечення продовольчої безпеки потребує ґрунтовного реформування.

2. Аналіз інституційного забезпечення продовольчої безпеки в окремих країнах-членах Європейського Союзу дає змогу констатувати, що публічне адміністрування у цій сфері здійснюється на загальнодержавному, муніципальному рівнях та на рівні делегованого адміністрування. Такий підхід дає змогу побудувати ефективну систему публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки держави, яка сприяє забезпеченню всіх рівнів продовольчої безпеки, зокрема, глобальної, національної та регіональної. На наше переконання, цей підхід має бути врахований у разі побудови механізму інституційного забезпечення продовольчої безпеки в Україні.

3. Формування та реалізація державної політики у сфері забезпечення продовольчої безпеки України здійснюється розгалуженою системою суб'єктів публічної влади і насамперед суб'єктами публічної адміністрації. До цієї системи належать: суб'єкти, які здійснюють загальну координацію, визначають цілі та завдання державної політики у цій сфері (Президент України, Кабінет Міністрів України); суб'єкти, які безпосередньо формують та реалізують державну політику у цій сфері: а) Мінагрополітики України та міністерства, які здійснюють публічне адміністрування у дотичних сферах; б) центральні органи виконавчої влади (Держрибагентство, Держлісагентство, Держпродспоживслужба); в) місцеві державні адміністрації; г) органи місцевого самоврядування; ґ) приватні особи – суб'єкти з делегованими повноваженнями. Компетенція та повноваження вказаної системи суб'єктів

публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки України має знайти належне відображення та регулювання на рівні спеціального Закону «Про продовольчу безпеку України».

Список використаних джерел:

1. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України від 24.06.2004 № 1877-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15/ed20180815#n36> (дата звернення: 10.01.2024).
2. Деякі питання діяльності центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 р. № 124. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.01.2024).
3. Шебаніна О.В. Формування і ефективний розвиток продовольчого підкомплексу АПК : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2007. 368 с.
4. Зеленська О.О. Система продовольчої безпеки: сутність та ієрархічні рівні. *Вісник ЖДТУ. Серія «Економічні науки»*. № 1 (59). 2012. С. 111–115.
5. Береговий В.К. Проблеми продовольчої безпеки України. *Економіка АПК*. 2011. № 5. С. 71–78.
6. Hans J. Wolff, Otto Bachof, Rolf Stober, Martin Müller. *Verwaltungsrecht*, 3 Bde., Bd.1. С.Н. Beck, 2007. 711 s.
7. Шмідт-Ассманн Е. Загальне адміністративне право як ідея врегулювання: основні засади та завдання систематики адміністративного права / пер. з нім. Г. Рижков, І. Сойко, А. Баканов; відп. ред. О. Сироїд. 2-ге вид., перероблене та доповнене. Київ : «К.І.С.», 2009. 552 с.
8. Загальне адміністративне право : підручник / Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші ; за заг. ред. І.С. Гриценка. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
9. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / за заг. ред. Р.С. Мельника. Київ : Ваїте, 2014. 376 с.
10. Мельник Р.С., Мосьондз С.О. Адміністративне право України (у схемах та коментарях) : навчальний посібник / за ред. Р.С. Мельника. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер; Буква Закону, 2018. 344 с.
11. Мельник Р.С. Загальне адміністративне право в питаннях і відповідях : навчальний посібник. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 308 с.
12. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко, С. Стеценко та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
13. Проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення стратегії продовольчої безпеки на період до 2030 року». URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=33eec8aa-b768-4234-8f5d-7014601cf6e7&title=> (дата звернення: 10.01.2024).
14. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.01.2024).
15. Lebensmittelüberwachung: Eine Aufgabe der Bundesländer. URL: https://www.bvl.bund.de/DE/Arbeitsbereiche/01_Lebensmittel/01_Aufgaben/01_WerMachtWas/01_Landesbehoerden/Im_vet_ueberw_node.html (дата звернення: 10.01.2024).
16. Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (BVL) . URL: https://www.bvl.bund.de/EN/Remit/remit_node.html (дата звернення: 10.01.2024).
17. Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen BLV. URL: <https://www.blv.admin.ch/blv/de/home.html> (дата звернення: 10.01.2024).

18. Ministère de l'agriculture et de la souveraineté alimentaire. URL: <https://agriculture.gouv.fr/administration-centrale> (дата звернення: 10.01.2024).

19. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 9 жовтня 2023 року «Про стан забезпечення продовольчої безпеки»: Указ Президента України від 9 жовтня 2023 р. № 681/2023. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6812023-48589> (дата звернення: 11.01.2024).

20. Питання національних пріоритетів трансформації продовольчих систем в Україні: Указ Президента України від 7 лютого 2022 р. № 41/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/412022-41305> (дата звернення: 11.01.2024).

References:

1. On state support of agriculture of Ukraine: Law of Ukraine dated June 24, 2004 No. 1877-IV (2004). Retrieved January 10, 2024 from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15/ed20180815#n36> [in Ukrainian].

2. Some issues of the activities of central executive bodies: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 17, 2021 (2021). Retrieved January 10, 2024 from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-2021-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

3. Shebanina, O.V. (2007). Formuvannya i efektyvnyy rozvytok prodovol'choho pidkompleksu APK [Formation and effective development of the food sub-complex of the agricultural sector]: monograph. Kyiv. NNC IAE, 368 p. [in Ukrainian].

4. Zelenska, O.O. (2012). Systema prodovol'choyi bezpeky: sutnist' ta iyerarkhichni rivni [Food security system: essence and hierarchical levels]. *Bulletin of ZHTU. Series "Economic Sciences"*. No. 1 (59). P. 111–115.

5. Berehovy, V.K. (2011). [Problemy prodovol'choyi bezpeky Ukrayiny [Food security problems of Ukraine]. *Economy of agro-industrial complex*. No. 5. P. 71–78.

6. Wolff, H.J., Bachof O., Stober, R., Müller, M. (2007). *Verwaltungsrecht*, 3 Bde., Bd.1. C.H. Beck, 711 s. [in German].

7. Shmidt-Assmann, E. (2009). Zahal'ne administratyvne pravo yak ideya vrehulyuvannya: osnovni zasady ta zavdannya systematyky administratyvnoho prava [General administrative law as an idea of regulation: the basic principles and objectives of the system of administrative law] / per. z nim. H. Ryzhkov, I. Soyko, A. Bakanov; vidp. red. O. Syroyid. 2-he vyd., pereroblene ta dopovnene. Kyiv: «K.I.S.», 552 [in Ukrainian].

8. Zahal'ne administratyvne pravo: pidruchnyk (2015) [General administrative law: textbook] / Hrytsenko I.S., Mel'nyk R.S., Pukhtets'ka A.A. ta inshi; za zah. red. I.S. Hrytsenka. Kyiv: Yurinkom Inter, 568 [in Ukrainian].

9. Mel'nyk, R.S., Bevzenko, V.M. (2014). Zahal'ne administratyvne pravo: navchalniy posibnyk [General administrative law: textbook] / za zah. red. R.S. Mel'nyka. Kyiv: Vaite, 376 [in Ukrainian].

10. Mel'nyk, R.S., Mos'ondz, S.O. (2018). Administratyvne pravo Ukrayiny (u skhemakh ta komentaryakh): navchalniy posibnyk [Administrative law of Ukraine (in schemes and comments): manual] / za red. R.S. Mel'nyka. 2-he vyd., pererob. i dopov. Kyiv: Yurinkom Inter; Bukva Zakonu, 344 [in Ukrainian].

11. Mel'nyk, R.S. (2018). Zahal'ne administratyvne pravo v pytannyakh i vidpovidyakh: navchalniy posibnyk [General administrative law in questions and answers: textbook]. Kyiv: Yurinkom Inter, 308 [in Ukrainian].

12. Administratyvne pravo Ukrayiny (2018). Povnyy kurs: pidruchnyk [Administrative law of Ukraine. Full course: textbook] / V. Halun'ko, P. Dikhtiyevs'kyi, O. Kuz'menko, S. Stetsenko ta in. Kherson: OLDI-PLYUS, 446 [in Ukrainian].

13. On approval of the food security strategy for the period up to 2030 (2022). Draft order of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Retrieved January 10, 2024 from: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=33eec8aa-b768-4234-8f5d-7014601cf6e7&title=> [in Ukrainian].
14. On local self-government in Ukraine: Law of Ukraine dated May 21, 1997 No. 280/97-VR (1997). Retrieved January 10, 2024 from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
15. Lebensmittelüberwachung: Eine Aufgabe der Bundesländer. Retrieved January 10, 2024 from: https://www.bvl.bund.de/DE/Arbeitsbereiche/01_Lebensmittel/01_Aufgaben/01_WerMachtWas/01_Landesbehoerden/lm_vet_ueberw_node.html [in German].
16. Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (BVL). Retrieved January 10, 2024 from: https://www.bvl.bund.de/EN/Remit/remit_node.html [in German].
17. Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen BLV. Retrieved January 10, 2024 from: <https://www.blv.admin.ch/blv/de/home.html> [in German].
18. Ministère de l'agriculture et de la souveraineté alimentaire. Retrieved January 10, 2024 from: <https://agriculture.gouv.fr/administration-centrale> [in French].
19. On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated October 9, 2023 "On the state of ensuring food security" (2023): Decree of the President of Ukraine dated October 9, 2023 No. 681/2023. Retrieved January 11, 2024 from: <https://www.president.gov.ua/documents/6812023-48589> [in Ukrainian].
20. The issue of national priorities for the transformation of food systems in Ukraine (2022): Decree of the President of Ukraine dated February 7, 2022 No. 41/2022. Retrieved January 11, 2024 from: <https://www.president.gov.ua/documents/412022-41305> [in Ukrainian].

INSTITUTIONAL MECHANISM OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE SPHERE OF ENSURING FOOD SECURITY IN UKRAINE: PROBLEMS AND WAYS OF THEIR SOLUTION

Oleksii Kuzmichov,

Lawyer, Managing Partner of KB Partners JSC, Postgraduate Student
of the Private Higher Education Institution "University of Modern Knowledge"
orcid.org/0000-0002-4802-7435
kuzmichov@me.com

Purpose. The purpose of the article is to provide proposals for improving the legal regulation of the competence and powers of public administration subjects involved in the implementation of state policy in the field of ensuring food security of Ukraine.

Methodology. The methodological base of the research consists of general and special methods of scientific knowledge, and in particular: comparative, systemic-structural, formal-logical methods. Their application made it possible to comprehensively analyze the researched issues, as well as systematically and consistently approach the disclosure of the research tasks.

Results. The first section of the article provides a description of the current state of legislative regulation of the institutional mechanism of public administration in the field of ensuring food security of the Ukrainian state, and also focuses attention on its shortcomings.

The second part of the article is devoted to the study of the institutional mechanism of public administration in the field of ensuring food security of the state in some member states of the European Union (Germany, Austria, Switzerland, France).

The third section of the article is devoted to proposals for strengthening the institutional mechanism of public administration in the field of food security of Ukraine.

Conclusions. *In the conclusions to the article it is stated that the institutional mechanism of public administration in the field of food security of Ukraine needs thorough reformation. A comparative legal study of the mechanisms of institutional provision of food security in the leading member states of the European Union made it possible to conclude that the formation and implementation of state policy in the field of ensuring food security of Ukraine should be carried out by an extensive system of public administration entities that must ensure effective administration in this field at: international, national, municipal levels. This system includes: entities that carry out general coordination and determine the goals and objectives of state policy in this area (President of Ukraine, Cabinet of Ministers of Ukraine); entities that directly form and implement state policy in this area: a) Ministry of Agrarian Policy of Ukraine and ministries that carry out public administration in related areas; b) central bodies of the executive power (State Agency, State Forestry Agency, State Production and Consumer Service); c) local state administrations; d) local self-government bodies; e) private individuals, subjects with delegated powers. The competence and authority of the specified system of public administration entities in the field of ensuring food security of Ukraine should find its proper reflection and regulation at the level of the special law on food security of Ukraine.*

Key words: food security, public administration, public administration, state function, subject of public authority.